

Слово до друга

Минуло понад 50 літ, як ми на кручах дніпровських у Києві, а потім у мого дядька Петра в с. Митниця на Васильківщині, разом з незабутнім Володимиром Лахом мріяли про часи, коли українські митниці розсунуться на сотні кілометрів від центра України... Сталося!

Щоб митниці не ділили Україну навпіл, на Лівобережну і Правобережну, а об'єднали в єдину Соборну. Ну що ж, моя двоюрідна сестра Тетяна, факт народження котрої ми тоді так гарно святкували у с. Митниці, стала успішною газдинею під Самбором. Отож, Соборність тепер забезпечена?! Знизу – так, от би ще згори клинці не вбивали!..І тут вже чую твоє незадоволення: “...знову бубниш, а я – вірю!” Заздрю і розумію – у твоєму Гірному віра громадилась 1000 літ і лиш тепер наче зажеврїло, а моя Митниця – на семи вітрах : там сотні разів гуляли і ...ховали.

Знаєш, колись я сказав проф. І.О. Вакарчукові, що не вірю в рідкі магніти, до теорії котрих він був причетний. А він відповів: “Віктор Якович, віра сильніша від науки.” Я до сьогодні не вмію відповісти на цей дотеп, але... рідких магнітів – нема. У 2005 р. ти повірив, а я заляк... Якби ти знав, як мені прикро, що я знову правий! Та не кличу я до зневіри і навіть до скепсису. Віра допомагає дії, допоки та дія визначається волею віруючого!

Понад 30 літ минуло, як ми вікно у вікно через вулицю Городоцьку обабіч церкви святої Анни писали свої докторські дисертації. Місцина була не з найтихіших і не з найкомфортніших: якось з Шевченка автобус заїхав під моїм вікном до магазину, а то трамвай під твоїм вікном з гори Городоцької не вписався і опинився на шкільному подвір'ї.

У повітрі пахло смаленим, ми чулися старими, як для революції соціальної, проте прагнули революції понять наукових. “На мігах” через вікна викликалися до парку Франка на диспути стосовно джерел структурної і термоелектричної неоднорідності. І зовсім не лише...

Чому в найдосконалішому монокристалі завжди є дефекти? Якщо принцип трансляційної симетрії – лише ідеалізація, то в чому його практична цінність? Чому в структурно неупорядкованих розплавах менше дефектів, ніж у “ідеальному” монокристалі ? А чи

гасло Батька Махна “Анархія – мати порядку” – таке вже і алогічне? А чого вартувало ленінське наведення ладу в безладі? Чому в природничих науках попередні надбання стають фундаментом наступних побудов, а в суспільних конче треба “...до основанья, а затем...” І, врешті-решт, як дати дефініцію поняття науки? Золоті були часи сумнівів і пошуку істини!

Панове педагоги, чому так легко пояснити користь пива з футболом і так тяжко – радість самовдосконалення з приємністю спілкування?

У 1985 р. мені дали кафедру фізики металів у Політехніці. Після 20-літньої перерви ми знову опинилися в одній інституції. Перші роки праці в Політехніці для мене бідні в спогадах про зустрічі зі старими друзями – відбувався складний процес входження фізика у навчальний процес та прикладні наукові проблеми передового технічного вишу. Звичайно, за орієнтир для себе я вибрав старого товариша, котрий вже на той час мав солідний стаж керівної роботи і з котрим ми мали багато спільних наукових інтересів, зокрема – в галузі атомної енергетики. І ось тут я пізнав талант Керівника...

У кінці 80-х Богдан Іванович почав формувати спеціалізовану вчену раду. Часи були неспокійні, назрївала політична конфронтація, на обрії з'явилося небезпечне гасло 30-х років: “Хто не з нами, той проти нас!”

У цій дуже непростій ситуації вибирали систему пріоритетів: найвищий рівень професійності, найширше охоплення суміжних наук, високі моральні принципи членів ради і пошуковувачів наукових ступенів, шанобливе ставлення до інших наукових шкіл і особлива повага – до вітчизняних, стале відшліфування української термінології із залученням до цього і російськомовних вчених. За увесь час роботи не лише жодного відхилення рішень ради, але і жодного зауваження стосовно змісту висновків. З первинного складу нас залишилось лише кілька осіб, але в раді незмінно панує принциповість у поєднанні з доброзичливістю, а авторитет голови – непохитний.

Якось на спільній зустрічі з Ю.Я. Бобалом я пожартував, що ось чоловік, з яким не можу посваритись впродовж десятиліть. На це Юрій Ярославович відповів запитанням: “А хіба з Богданом Івановичем можливо посваритись?”

Найкоротший шлях до перемоги – атака; до поразки – теж. Та й кавалерійські атаки залишились у старих фільмах.

Богдан Іванович – Майстер компромісу, переконання, стимулювання. Майстер похвалити і висварити (і не важливо, в якій послідовності, – лиш би на користь справі). Майстер створювати ситуацію і пристосуватись до наявної, але без втрати гідності.

Якось І.І. Федик, академік РАН і на той час – генеральний директор НДІ НВО “Луч” у безпосередній розмові в кабінеті Богдана Івановича сказав: “Керівна робота безліч часу відбирає в нас як фахівців, але, ма-

буть, ми потрібні вам, бо маємо досвід керівництва в двох різних епохах і сам перехід між ними нас дечому навчив”. Так, навчив відмітати зерно від полову; не ганити все поспіль, а знаходити вихід у ситуаціях, майже безвихідних; залишатись оптимістом на полях песимізму; бути водночас толерантним і вимогливим.

Щоб ти довго, змістовно і яскраво жив! Щоб ти коротко хворів і швидко видужував! Щоб ще купу літ розчищав наш занедбаний Рай і мав від того втіху! Щоб Віра твоя була твердою, а бджоли – медоносними!

Віктор Прохоренко